

РИНОК ПРАЦІ

111-УПЕП-Д18

Аудиторія: 3.324

Практики: понеділок (кожен непарний тиждень), 11:00 – 12:20

Команда викладачів:

Лектор:

Челядінова Наталя Геннадіївна (кандидат економічних наук, доцент),

Контакти: +38 (057) 730-19-72, e-mail: natchel.71@gmail.com

Години прийому та консультації: кожен понеділок з 10.00-11.00

Розміщення кафедри: місто Харків, майдан Фейєрбаха, 7, 3 корпус, 2 поверх, 216 аудиторія.

Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://metod.kart.edu.ua>

Ринок праці є невід'ємною частиною економічної системи, оскільки саме на ринку праці відбувається формування, розподіл та відтворення робочої сили. Наразі, коли одним з вирішальних факторів розвитку будь-якої економіки стає людський капітал, питання ефективного функціонування ринку праці набувають дедалі більшої актуальності. Протягом останніх десятиліть підходи до природи праці, зайнятості, мотивації та інших аспектів його функціонування неодноразово кардинально змінювались.

Модель національного ринку формують системи підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації робітників; заповнення вакантних робочих місць; засобів регулювання трудових відносин тощо. У зв'язку з цим розрізняють три найбільш відомі моделі ринку праці.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

1. Ціннісно-сміслову компетентність (здатність отримувати, аналізувати та систематизувати інформацію з базових питань програмного матеріалу навчальної

дисципліни з різних джерел (монографії, навчальний посібник, періодичні видання, Інтернет та ін.);

2. Загальнокультурну компетентність (розуміння культурних, історичних та регіональних особливостей, що склалися в Україні та за її межами в області ринку праці);

3. Навчально-пізнавальну компетентність (формування у студента зацікавленості про стан та розвиток методів вдосконалення соціального партнерства, здатність застосовувати знання правил раціонального використання робочого часу, прийомів та методів роботи керівника для виконання управлінських функцій (постановки цілей, планування, прийняття рішень, реалізації та організації особистої діяльності, контролю);

4. Інформаційну компетентність (розвиток вмінь студента до самостійного пошуку, аналізу, структурування та відбору потрібної інформації в області ринку праці за допомогою сучасних методів теорії ефективності та інформаційних технологій)

5. Комунікативну компетентність (розвиток у студента навичок роботи в команді шляхом реалізації групових проектів в області наукових досліджень на ринку праці, вміння презентувати власний проект та кваліфіковано вести дискусію у досліджуваній сфері)

6. Компетентність особистісного самовдосконалення (елементи фізичного, духовного й інтелектуального саморозвитку, емоційної саморегуляції та самопідтримки; підтримка постійного прагнення самовдосконалення та самопізнання, здатність до розуміння та використання об'єктивних законів діалектики суспільства).

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо Вас цікавлять нові перспективи молоді щодо вільного вибору професії, місця проживання, характеру і місця застосування праці, трансформація економіки України, то вивчення цього курсу допоможе Вам вирішити проблеми, пов'язані з опануванням ринкової соціально-економічної ситуації. Сучасна ситуація у сфері праці і зайнятості є дуже складною і суперечливою для української молоді. Багато молодих людей отримали нові можливості щодо самореалізації, підвищення свого життєвого рівня. Пристосовуючись до нових умов життя, вони починають займатися бізнесом, комерцією. Однак через послаблення державного контролю за працевлаштуванням молоді, скорочення робочих місць, відсутність прог-рам соціального захисту загострилася незахищеність молоді на ринку праці, з'явилися нові проблеми щодо її працевлаштування, реальним стало молодіжне безробіття.

Огляд курсу

Цей курс, який вивчається з вересня по грудень, дає студентам глибоке розуміння систематизації успішних прикладів віртуального бізнесу та практичні рекомендації з його просування в Інтернет мережах.

Кількість кредитів ECTS – 5.

Лекції – 30 годин.

Практики – 30 годин.

Самостійна робота – 150 годин.

Курс складається з однієї лекції і одного практичного заняття раз у тиждень. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання протягом обговорень в аудиторії.

РИНОК ПРАЦІ /схема курсу

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Довідковий матеріал	
	Презентації	
	Обговорення в аудиторії	
	Групові завдання	
	Індивідуальні консультації	
	Іспит	

Практичні заняття курсу передбачають виконання групових проектів, ситуаційних завдань, спеціально розроблених міні-тренінгів, дискусій та інших вправ, що сприяють не тільки якісному засвоєнню теоретичних знань, але й допомагають у відпрацюванні практичних навичок у сфері формування ринку праці в Україні.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), що включає навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу).

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, що ви думаєте!

Приклади питань для обговорення доступні на слайдах відповідних презентацій. Ось деякі з них:

1. Якісна характеристика трудового потенціалу.
2. Місце ринку праці в економічній системі.
3. Класифікація та сегментація ринку праці.
4. Функції ринку праці.
5. Умови виникнення ринку праці.
6. Структура ринку праці, характеристика його елементів.

7. Кон'юнктура ринку праці.
8. Інфраструктура ринку праці.
9. Механізм функціонування ринку праці.
10. Особливості функціонування ринку праці.

Теми курсу

- Тема 1. Ринок праці та його місце в економічній системі
- Тема 2. Механізм саморегулювання ринку праці
- Тема 3. Індивідуальна пропозиція на ринку праці.
- Тема 4. Сукупна пропозиція на ринку праці.
- Тема 5. Індивідуальний та сукупний попит на робочу силу.
- Тема 6. Зайнятість населення.
- Тема 7. Безробіття, його форми і причини.
- Тема 8. Внутрішньофірмовий ринок праці (ВФРП).
- Тема 9. Гнучкий ринок праці
- Тема 7. Комунікація у сучасній організації
- Тема 8. Ефективне управління персоналом організації
- Тема 10. Правове забезпечення ринку праці
- Тема 11. Інформаційно-аналітичне і наукове забезпечення ринку праці
- Тема 12. Методи регулювання і ресурсне забезпечення ринку праці
- Тема 13. Органи державного впливу на ринок праці. Профспілки та підприємства на ринку праці.
- Тема 14. Профспілки та підприємці на ринку праці
- Тема 15. Міжнародне співробітництво та інтеграція у світовий ринок праці в період глобалізації.

Лекції та практичні заняття

Список основних лекцій курсу наведений нижче. Пильнуйте за змінами у розкладі.

Тижні	Кільк. год.	Тема і зміст лекції	Кільк. год.	Тема і зміст лабораторних, практичних (семінарських) занять
1	2	3	4	5
1	2	Лекц. №1. Ринок праці та його місце в економічній системі країни	2	ПР-1 Ринок праці в економічній системі та механізми його саморегулювання
2	2	Лекц. №2 Функціонування ринку праці та механізм саморегулювання	2	ПР-2 Умови виникнення та ефективність функціонування ринку праці

3	2	Лекц.№3 Індивідуальна пропозиція на ринку праці	2	ПР-3 Характеристика пропозицій праці на ринку (індивідуальна та сукупна).
4	2	Лекц.№4 Індивідуальний та сукупний попит на робочу силу	2	ПР-4 Регулююча роль попиту та пропозиції на конкурентному ринку праці
5	2	Лекц.№5 Зайнятість населення	2	ПР-5 Види і форми зайнятості населення
6	2	Лекц.№6 Безробіття, його причини та форми прояву	2	ПР-6 Теорії безробіття
7	2	Лекц.№7 Внутрішньо фірмовий та гнучкий ринок праці	2	ПР-7 Планування витрат на робочу силу.
Модульний контроль знань				
8	2	Лекц.№8 Правове забезпечення ринку праці	2	ПР-8 Аналіз, планування та інформаційне забезпечення стану ринку праці України
9	2	Лекц.№9 Інформаційно-аналітичне забезпечення ринку праці	2	ПР-9 Роз'яснення Державного комітету статистики України щодо Основних методологічних визначень та понять, що використовуються при оцінці ринку праці
10	2	Лекц.№10 Методи регулювання і ресурсне забезпечення ринку праці	2	ПР-10 Нормативно-правове середовище. Що регулює ринок праці України
11	2	Лекц.№11 Активна і пасивна політика держави на ринку праці	2	ПР-11 Принципи соціального партнерства
12	2	Лекц.№12 Органи державного впливу на ринок праці.	2	ПР-12 Необхідність., сутність та значення розвитку інфраструктури ринку праці
13	2	Лекц.№13 Профспілки та підприємства на ринку праці	2	ПР-13 Організації та установи, що забезпечують функціонування ринку праці.
14	2	Лекц.№14 Гнучкий ринок праці	2	ПР-14 Визначення жорсткості або гнучкості ринку праці.
15	2	Лекц.№15 Особливості національного ринку праці України	2	ПР-15 Аналіз форм гнучкості ринку праці, яка найбільш характерна для ринку України
Модульний контроль знань				

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Завдання на самостійну роботу:

- Студентам пропонується обрати один з запропонованих варіантів завдання для виконання власного розрахунку впродовж семестру. За вчасне та вірне виконання завдання нараховується **20 балів до поточного модульного контролю**. За вчасне та частково вірне виконання – від 15 до 20 балів. За невиконане завдання бали не нараховуються. Необхідний обсяг виконання завдання складає 50% на перший модульний контроль і 100% на другий модульний контроль. Перебіг поточного виконання завдання та питання для обговорення надсилаються на e-mail викладача або перевіряються ним особисто.
- Студенти мають прорецензувати одну роботу іншого студента впродовж семестру очно та висловити свої критичні зауваження.

Розділи завдання

1	Складання плану з праці
2	Розрахунок чисельності і заробітної плати локомотивних бригад
3	Розрахунок чисельності та заробітної плати робітників з поточного ремонту локомотивів, вагонів
4	План експлуатаційних витрат
5	Амортизаційні відрахування на повне відновлення за групами основних фондів
6	Калькуляція планової собівартості

Відвідування лекцій:

Бали за цю складову нараховуються взагалі, якщо студент не відвідував більш 50% лекційних занять у модулі без поважних причин. За відвідування кожної лекції нараховується 1 бал. **Максимальна сума становить 15 балів.**

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власної залученості. **Максимальна сума становить 10 балів.**

Практичні заняття:

Оцінюються за відвідуваннями (до 3 балів), ступенем залученості (до 7 балів) та стислою презентацією виконаного завдання (до 5 балів). **Максимальна сума становить 15 балів.**

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (20 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 2 бали). **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Іспит:

Студент отримує оцінку за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає підсумковий бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами він може підвищити їх на іспиті, відповівши на питання викладача (Додаток 1).

Команда викладачів:

Челядінова Наталія Геннадіївна (<http://kart.edu.ua/pro-kafedru-ekbiupt-ua/kolectuv-kafedru-ekbiupt-ua/челядінова-наталія-геннадіївна>) - лектор, к.е.н., доцент кафедри економіки, бізнесу та управління персоналом на транспорті УкрДУЗТ. Отримала ступінь к.е.н. за спеціальністю 08.00.03 – «Економіка та управління національним господарством» в УкрДУЗТ у 2012 році. Напрямки

наукової діяльності: інноваційно-інвестиційний розвиток залізничного транспорту; шляхи підвищення конкурентоспроможності залізничних перевезень; кадровий менеджмент; економіка залізничного транспорту.

Кодекс університетської доброчесності

Порушення Кодексу університетської доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням: <http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>

Запитання до іспиту

1. Якісна характеристика трудового потенціалу.
2. Місце ринку праці в економічній системі.
3. Класифікація та сегментація ринку праці.
4. Функції ринку праці.
5. Умови виникнення ринку праці.
6. Структура ринку праці, характеристика його елементів.
7. Кон'юнктура ринку праці.
8. Інфраструктура ринку праці.
9. Механізм функціонування ринку праці.
10. Особливості функціонування ринку праці.
11. Регулювання ринку праці.
12. Індивідуальна робоча сила.
13. Теорія вибору на ринку праці.
14. Індивідуальна пропозиція робочої сили.
15. Сукупна пропозиція робочої сили на ринку праці.
16. Потоки пропозиції робочої сили.
17. Методи стимулювання та скорочення пропозиції робочої сили на ринку праці.
18. Економічна сутність внутрішньофірмового ринку праці та його значення в сучасних умовах.
19. Особливості функціонування внутрішньофірмового ринку праці.
20. Розвиток людського капіталу підприємства як стратегічна орієнтація внутрішньофірмового ринку праці.
21. Переваги внутрішньофірмового переміщення працівників.
22. Дисбаланс на внутрішньофірмовому ринку праці.
23. Поняття жорсткості та гнучкості ринку праці.
24. Гнучкість витрат на робочу силу.
25. Гнучкість форм зайнятості та використання робочого часу.
26. Нестандартні форми зайнятості.
27. Географічна та професійна мобільність робочої сили як елемент гнучкості.
28. Професійна мобільність.
29. Інформаційно-аналітичне забезпечення ринку праці.
30. Методи інформаційного забезпечення ринку праці.
31. Наукове забезпечення ринку праці.
32. Нормативно-правове забезпечення ринку праці.
33. Профспілки на ринку праці.
34. Функції, які виконують сучасні профспілки в суспільстві.
35. Вплив глобалізації на зайнятість і соціально-трудова відносинами.
36. Роль і значення МОП в умовах глобалізації.
37. Особливості та етапи формування ринку праці.
38. Роль окремих соціально-демографічних груп населення у сфері зайнятості.
39. Особливості і тенденції в структурі зайнятості.
40. Проблеми якості робочої сили в Україні.
41. Проблеми зайнятості молоді та способи їх вирішення.
42. Заходи державної політики щодо подолання негативних тенденцій, які мають місце в зміні структури зайнятості населення.
43. Зміна структури зайнятості залежно від зміни форм власності й господарювання.
44. Вплив на відтворення та якість робочої сили середньодушових доходів населення.